

Nekaj o hribolastvu.

(Spisal Fanko Mlakar.)

„Gora ni nora; tisti je nor, ki gre gor.“ Čuden je ta pregovor iz ust naroda, ki je vendar večinoma „planinski sin“, in se ne zadovoljuje, da zida cerkve le po dolinah, marveč sili na višave in postavlja na visokih,

strmih gorah hrame Bogu na čast. Ako pa pogledamo v zgodovino hribolastva, moramo priznati, da so se Slovenci do najnovejših časov le preveč ravnali po omenjenem pregovoru. Kako so že cvetla planinska društva drugih narodov, ko smo mi v tem oziru še trdo spali! Naše planine so bile že skoro v tuji oblasti, Nемец se je čutil v slovenskih gorah domačega, ko smo se začeli šele bolj zavedati lepote svojih planin in se potegovati za njihovo posest.

Malo število vnetih slovenskih hribolazcev je ustanovilo „Slovensko planinsko društvo“, da pribori Slovencu njegove gore in vzbudi ljubezen do njih lepote. V kratkem, šestletnem času svojega obstanka je doseglo, da se čutimo domače v rodnih nam planinah, da nam kažejo slovenski napisi pot v gore, da nam ni treba nočevati na slovenskih gorah v nemških kočah. Postavilo je že lepo število planinskih koč; kakor trdnjave čuvajo tri slovenske kočice Triglav in kažejo tujcem, da hodijo po slovenskih tleh.

Toda še vedno je med nami premalo zanimanja za naše gore. Koliko je pač še omikancev, ki se norčujejo iz „norcev“, ki lazijo po gorah za prazen nič! Hribolastvo je še vedno v očeh mnogih nespameten, ob enem pa tudi nevaren „šport“. Kolikokrat sem že moral slišati besede: „Po kaj pa hodiš na goro, kaj imaš od tistega neumnega lazenja?“

Kaj imam od tega, po kaj hodim na planine? V duhu že vidim kakega sovražnika vsakega lazenja in potovanja, izvzemši onega po štirih lesenih ali železnih kolesih, kako nabira ustnice v prezirljiv smeh in na jeziku mu je gotovo odgovor: „Po lačen želodec, žejno grlo, opraskane roke, žulje na petah, polomljene ude in druge jednake prijetnosti.“

Po to ravno ne hodijo hribolazci na gore, saj se vse to dobi tudi v dolini. Na planine jih vleče nekaj drugega. Tu si utrjujejo zdravje, krepé telo, radujejo se nad krasoto narave, užiga se jim ljubezen do prekrasne domovine, da, marsikdo je našel v gorah vero, katero je v dolini izgubil.

Hribolazci so večinoma ljudje, ki se bolj ali manj pečajo z duševnim delom, ali vsaj taki, katerih stan zahteva, da prebijejo večji del svojega življenja v zaprtem prostoru. Pa saj ravno ti najbolj potrebujejo, da si okrepé telo in se naužijejo svežega zraka, za kar nimajo prilike v svojem stanu vsak dan. Marsikdo mora skoro celo leto dokazovati v zaduhli učilnici, da mu je še ostalo nekaj pljuč, ali pa požirati prah, ki se je nabral na aktih. Kadar pa zapusti „pisarno, kraj nesrečnega imena“, sprejmejo ga prašne ali blatne ulice v svoje naročje, „željno“ srka vase s cestnim prahom in sajami napolnjeni zrak, oko se mu „raduje“ nad črnimi oblaki gostega dima, ki se vijejo iz tvorniških dimnikov, in na uho mu doni „prijetna godba“: ropotanje strojev in vozov, kletvine in vpitje voznikov, težakov, prodajavcev in enakih

Hoja na lednik: Ob vrvi.

kričačev. Kako se torej razveseli, če mu njegov stan dovoli iti na daljši ali krajši dopust! Otrese si cestni prah in gre v gore; nahrbtnik mu hrani vse njegove potrebščine, palica mu je zvesta spremljevalka.

Prsi se mu širijo, ko diše zopet jedenkrat sveži gorski zrak. Kako se razveseli, ko ga sprejmejo temni gozdovi v svojo senco, in mu doni na uho šumljanje bistrih gorskih potokov in gromenje krasnih slapov! Oko se mu kar ne more nasititi pogleda na zelene planine, na strme bele melé, bliščeča se snežna polja in lesketajoče se lednike. Tu pozabi vse skrbi, ki so ga mučile doma. V prosti božji naravi čuti se prostega.

Oko se mu zaikri poguma in odločnosti, ko zagleda strmi snežni vrh, na katerega se je namenil. Krepih korakov hodi po temnih soteskah, lazi po strmih meléh, pleza po navpičnih pečinah in stenah; sneg se mu

udira pod nogami, na ledniku zevajo smrtonovarne razpoke; toda to ne omaja njegovega poguma. Srčno preskače razpoke, tu in tam je treba še z roko se poprijeti, s cepinom kako stopinjo vsekati, in na vrhu je. Kako obilno je poplačan njegov trud! Nad njim se razpenja nebo, tako temno modro, kakor ga v dolini nikdar ne vidiš. Vrh za vrhom, ta ostrejši kot oni, se vrsté pred njim; pred njegovimi nogami se širijo snežena polja, ledniki, zelene planine s prijaznimi kočami, v dolini pa se belé vasice in mesta, reke se vijejo nalik srebrnim pasovom, v daljavi se modrí širno morjé . . .; toda čemu bi tratil besede in popisaval, kar je bilo že sto in stokrat popisano! Pritrditi mi pa mora vsak, ki je bil na kaki višji gori, seveda v lepem vremenu, da se ne more dostojno popisati razgleda, ki ga je užival.

In kak mir vlada tu na strmem vrhu, v tej divji samoti! Le tuintam zaropota kamenje, katerega so sprožile lahkonoge koze, zagromi plaz, ki se je utrgal in divjá po ledniku v temno globočino, ali zakriči orel, ki plava pod sinjim nebom. Res, tu se čutiš nekako vzvišenega nad ljudmi v dolini, ki se ne dadó iztrgati iz vsakdanjega vrvenja. Ko gledaš prelepo božje stvarstvo, čutiš se nekako bolj v bližini Boga; tu spoznaš bolje, da je sv. Pavel resnico govoril, ko je rekel, da se Bog spozna iz svojih del. Nikdar ne bom pozabil večera, katerega sem lani preživel na vrhu Triglava. Razgled sem imel prekrasen. Na zahodni strani so še poslednji žarki ravno tonečega solnca zlatili snežne vrhe, ko je že na nasprotni strani oblivala polna luna s svojimi srebrnimi žarki sive strmine. Bil sem sam na vrhu in slonel ob stolpu. Mirno je bilo kakor v grobu. Tu zapoje zvon v kapelici na Kredarici; zvonilo je „Zdravo Marijo“. Milo, nekako skrivnostno se je razlegal njegov glas v tej samoti, in ne morem popisati vtiska, katerega je naredil ta prizor name. Neki ne posebno veren hribolazec mi je rekel, da bi še on nazadnje postal pobožen, če bi večkrat prišel v kapelico na Kredarici in poslušal večerno zvonjenje vrh Triglava. Ne čudim se mu.

Plačilo za trud, katerega ima hribolazec, je torej res veliko, in to ravno sladi tudi trud. Ako bi bila na kako ne posebno nevarno goro speljana železnica, bi marsikak hribolazec, če ne večina, polezel rajši peš nanjo in bi imel gotovo več užitka kakor oni, ki bi se po železnici pripeljali. Zakaj čim težje se plačilo prisluzi, tem slajše je.

Pa tudi napor sam, brez ozira na to, kar hribolazec ž njim doseže, ni brez vsake koristi. Saj mu utrjuje zdravje in mu krepí telo. Nevajenemu se zdi veliko pet ali šest ur hoje po ravnem. Vajenemu ali, kakor pravijo, treniranemu hribolazcu je igrača, storiti tako pot v gorah. Tu je izpostavljen vsakemu vremenu. Ko je v dolini soparno, on morda v gorah zmrzuje. Sedaj mu je vroče, da mu pot kar lije od brade, sedaj se zopet trese od mraza, kakor pes; včasih željno lové suha usta deževne kaplje, včasih je pa do kože premočen, ali pa mu maší burja s snegom oči, ušesa, nos in tudi usta, če hoče govoriti. Ako se je previdno preskrbel z obleko za vsako vreme, mu to prav nič ne škodi, temveč ga utrdi, da ga tudi v dolini ne odpihne vsaka sapica. Marsikdo toži, da se hitro prehladi, da nima teka, da ne more spati: malo naj lazi po gorah, in dobode kmalu zdravo rjavo barvo, ne bo se izlepa prehladil, in po dolgem potu bo jedel kakor sestradan volk in spal kakor klôp. Kako dišé hribolazcem naši domači žganci! Snežnica se jim zdi slajša od nektarja. Na senu spé bolje kakor doma na mehki pernici. Zdravniki jim ne pišejo receptov, in na duhu tudi niso bolni. Poglejmo tudi, kakšni korenjaki so ljudje, ki prebivajo v gorah! Ali nam ne priča to, da je hoja po gorah zares zdravju koristna?

Hribolastvo pa je velikega pomena ne samo za razvoj telesnih močij, marveč tudi dušnih. Koliko odločnosti je pač treba pogosto hribolazcu, koliko poguma, da se ne vrne, ko mu zapró pot stene, katere se mu zdé na prvi pogled nepremagljive, ali ledniki, ki hočejo pogoltniti v svoje temno zevajoče razpoke vsakoga, ki se upa vanje! Pogosto mu je odvisno življenje od njegove previd-

nosti, pazljivosti in hladnokrvnosti. Njegovo oko mora natanko preiskati pot, po kateri namerja priti do svojega namena; premisliti mora, so li njegove moči kos težavam, ki ga čakajo; narediti mora načrt, po katerem misli prelesti kako steno ali preiti kak lednik. Brezdvomno bo vso to odločnost, previdnost, hladnokrvnost, katero si je okrepil v gorah, rabil tudi v vsakdanjem življenju, v izpolnjevanju stanovskih dolžnostij.

Da si hribolazec kolikor toliko teh lastnostij pridobi ali si jih vsaj utrdi, kaže nam tudi značaj hribovcev. Kako se pač razločujejo ti od dolincev! Med tem ko so le-ti bolj neodločni, prijazni, pa tudi hinavski, so prebivavci gorskih, planinskih krajev pogumni, odločni, ponosni, sicer robati, zato pa tudi odkritosrčni.

Vse je lepo, mislil si bo morda kdo, toda hribolastvo je vendar nevarna stvar. Koliko se jih vsako leto v gorah ponesreči! Pametneje je vendar gledati gore z njihovega podnožja, kakor pa z vrha njih podnožje.

Kaj je torej z nevarnostmi v gorah? Najprej se veliko več vpije o ponesrečencih, kakor je treba. Koliko se jih ponesreči na železnici, na vozeh: vendar se voziš tudi brez posebnega opravila ali važnega povoda. Saj se tudi kolesarji ponesrečijo, jezdecí, plavači, delavci, pa zato nihče ne proklinja kolesanja, jezdarjenja, kopanja in drugega dela. Samo če se kak hribolazec ponesreči, graja vsakdo te „norce“, ki hodijo po smrt v gore.

Dalje je pa tudi resnica, da se večina hribolazcev ponesreči po lastni krivdi. Morda se ni primerno napravil in je omagal; ali je šel brez vodnika po nevarnih potih; morebiti se je ponesrečil, ko je iskal pečnic ali hotel biti le preveč pogumen. Silno malo je slučajev, v katerih se ponesrečenec ni nikakor mogel ogniti nevarnosti, ki ga je pogubila.

Naše slike iz „Hoja na snežnik“ nam kažejo res hribolazca v ne preveč prijetnih položajih. Če se mu spodrsne ali strga vrv, po njem je. Vendar ni noben položaj tak, da bi se moral ponesrečiti. Seveda dotičnik, ki gre na taka mesta, mora biti dobro izurjen

hribolazec. Brez vodnika je pa tudi za vaje- nega hribolazca tako plezanje včasih jako nevarno. Sploh je glavno pravilo: Če je pot nevarna in nisi izvežban, ali celo poti ne znaš, ne hodi nikdar na goro brez vodnika! Marsikdo je šel le zato brez vodnika, da bi se potem s tem ponašal, in je poplačal svojo nepremišljenost s smrtjo. Redki so slučajji, v katerih se ponesreči hribolazec, ki je imel vodnika. In če se to zgodi, je gotovo sam kriv. Morda ni hotel slušati vodnika in silil na kraje, kjer se je še vodnik komaj rešil, ali pa ponesrečil ž njim vred. Meni samemu bi se bilo nekaj takega kmalu pripe- tilo pred šestimi leti na Triglavu, le da je bil vzrok drugačen kakor gora sama. Pot je bila takrat dosti nevarnejša kakor sedaj. Železne vrvi je bilo jako malo razpete, in klini, za katere se lahko oprijemlje, so bili daleč narazen. Bilo nas je šest veselih di- jakov, in s seboj smo imeli starega izkuše- nega vodnika. Vzeli smo ga, ker nismo znali poti na Bohinj, kamor smo bili namenjeni s Triglava. Na vrhu smo bili dobre volje, in čutara brinjevca je krožila iz roke v roko. Posebno smo silili ž njim vodnika. Nekoliko časa se je branil, potem je pa tudi on pil;

čim več je pil, tem rajši ga je srkal, in slednjič je postal jako zgovoren in živahen. Meni vse to ni bilo posebno všeč. Odrinemo navzdol. Vodnik je bil zadnji, in jaz sem šel pred njim. Ko pridemo na sedlo, ki loči Veliki Triglav od Malega, (na obeh straneh je globok prepad), zaslišim za seboj ropot; pogledam in vidim vodnika ležečega na stezi, viselo ga je že skoraj polovico nad pre- padom. Hitro ga zgrabim za nahrbtnikova jermena in ga podržim, dokler mi niso prišli tovariši na pomoč. Z veliko težavo smo ga spravili v koč Marije Terezije pri Velem- polju. Siromak je bil po obrazu ves pobit. Bil je sicer, kakor so pozneje pravili, že takrat, ko nas je peljal na vrh, nekoliko slab in bolan, toda glavni vzrok njegove nesreče je bilo žganje. Sam nam je rekel: „Gospodje, saj smo vsi pijani!“ Kaka nesreča bi se bila zgodila, če bi bil vodnik padel par trenutkov poprej na grebenu Velikega Triglava! Šli smo drug za drugim. Vodnik bi bil s svojim padcem podrl mene, jaz tistega ki je lezel pred menoj, ta zopet tistega, ki je šel pred njim i. t. d.; vsi bi bili strmo- glavili v prepad. Seveda nesreče bi bili krivi mi, ker smo vodnika upijanili. (Konec.)

Ledena doba.

(Spisal prof. dr. Simon Šubic.)

(Dalje.)

Čujmo misli tega velikega učenjaka! „Žrela ognjenih gorá“, pravi A. Humboldt, „so v zvezi z raztopljenimi tvarinami spod- njih zemeljskih skladov. To izpričuje po- stanek Azorskega otoka ‚Sabrine‘ dné 30. prosinca l. 1811. Izprva so se pojavili strašanski potresi, ki so se raztezali do Ame- rike, pretresovali začetkom Antilske otoke, potem pa tudi ravnine ob rekah Ohiou in Mississippiju in na zadnje tudi Venezuelo. In trideset dnij potem, ko je potres popolnoma razdejal stolno mesto, je pričel izmetati dolgo

počivajoči vulkan St. Vincent na Antilih. Tu se je opazovalo nekaj posebnega. V tistem trenutku namreč, ko se je odprlo žrelo tega vulkana — dné 30. mal. travna l. 1811. —, se je zaslišalo strašansko podzemeljsko gro- menje v južni Ameriki. V kaki ognjeni zvezi pa morajo biti podzemeljski prostori, da se je to gromenje raztezalo pod zemljo nad 2200 štirijaških milj na široko? Po mestih, stoječih okoli 160 geografskih milj vsaksebi, se je slišalo to podzemeljsko bobnenje, kakor bi stala mesta drugo pri drugem okoli St. Vin- centa.

Nekaj o hribolastvu.

(Spisal *Janko Mlakar.*)

(Konec.)

Pogosto pripravi nepreviden hribolazec sebe in druge v nevarnost in v nesrečo. Nevarnosti v gorah so res na nekaterih mestih velike, in kdor ne čuti v sebi moči premagati jih, naj gre rajši na ložje gore, ki niso tako nevarne. Na težavnih turah je treba velike izurjenosti in vstrajnosti. Lesti moraš pogosto ob prepadih po komaj čevelj široki stezi; če napačno stopiš ali se ti noga zdrсне, ali odkruši skala, ki si se zanjo prijel, obležiš gotovo mrtev ali vsaj občutno pobit v skalovju. Loviti se ne pomaga nič, in palica je na najnevarnejših mestih nerabna. Zanesti se smeš le na roke in na noge. V glavi se ti ne sme vrteti; gledati moraš v najglobokejši prepad tik sebe bolj hladnokrvno kakor v prazen kozarec. Pazno moraš gledati pod noge, poiskati trdno stopinjo, oprijemati se skalnatih robov, ki se nanje zanesesh, da se ne odkrušijo, kar se posebno v naših planinah rado primeri. Zato potiplji vselej rob, bo li držal ali ne: če drži, oprimi se ga; če se odkruši, kruši skaló dalje, dokler je še krhka, ali pa išči drugega trdnejšega roba.

Naše slike ti kažejo pot, kakršna je na visoke gore, zlasti snežnike. Seveda ni pot jednaka poti. Kamor bolj zahajajo turisti, tam je pot bolj uglajena in so prirejani klini, da se zanje lahko oprijemlješ. Na naš mali Triglav n. pr. gredoč se lahko oprijemlješ za kline, ki so ob steži globoko v steno zabiti. O nevarnosti take poti torej ne moremo govoriti. Nekoliko nevarno dela to pot le kamenje, s katerim je včasih steza posuta in dela stopinjo negotovo. Seveda je sedaj s klini tudi ta nevarnost odpravljena. Če se oprijemlješ dobro klinov, ne padeš, če se ti tudi izpodrsne. Nekoliko nevarnosti je pa za tiste, ki gredo za teboj, če se ti vali kamenje izpod nog, posebno če je razdalja med njimi in med teboj velika. Že majhen

kamen dobi veliko moč, če se dolgo vali po strmini, in če zadene turista na glavo ali v hrbet, bo dolgo pomnil, ako se ne zgodi še večja nesreča.

Ko sem šel na predvečer blagoslovljenja kapelice na Kredarici po Malem Triglavu navzdol, zaslišim velik ropot. Ker je šla velika družba za menoj, sem takoj vedel, kaj pomenja. Stisnem se tesno k bližnji steni, in trenutek potem se je usula čez steno ploha debelega in drobnega kamenja in drvila čez mojo glavo v prepad. Ker sem se tiščal stene, me ni zadel noben kamen. Sprožili so pa kamenje oni, ki so šli za menoj. Zato mora paziti vsak hribolazec, da ne proži kamenja, posebno če misli, da je kdo za njim. Lansko poletje sta se na Dreischusterspitzi v Dolomitih ponesrečila dva visokošolca. Sproženo kamenje je pobilo oba.

Dolomiti in sploh apneniške Alpe so v tem oziru najnevarnejše. Pogosto, zlasti v zgodnjem poletju se sprožijo skale same ob sebi in drvé po ozkih žlebovih; tu mora turist dobro paziti, da ga ne pobijejo. Ture v tem oziru niso tako nevarne, ker so skale trde in se ne krušijo rade. Zdrsneš pa lahko na njihovih gladkih ploščatih pečinah, posebno če so prevlečene z ledom. Tu je največja pazljivost na mestu in vrv je jako koristna. Njeno potrebo sem izkusil lani, ko sem šel iz Adlersruhe (3464 m, kakih 400 m pod vrhom Velikega Kleka) na Kednicev lednik (Ködnitzkees). Snežilo je ves prejšnji dan in tudi v jutro; ko sem se napotil navzdol, je silno medlo; vihar je divjal tako, da tako silne burje nisem izkusil niti v Postojni. Oblečen sem bil kakor za zimo, četudi mi je še isti dan pot polival hrbet. Klobuk sem si pritrdil na glavo z gorko ruto, da mi je varovala tudi ušesa; na noge mi je navezal vodnik močne dereze, me pri-

Hoja na lednik: Z vsemi štirimi.

vezal na vrv, in hajdi navzdol! Greben, po katerem pelje steza, ali bolje rečeno, po katerem se leze na Ködnitzkees, je strm in vrh tega ozek. Sicer je precēj železne vrvi izpeljane po njem, za katero se lahko oprijemlješ, in zato tudi ni ob lepem vremenu nobene nevarnosti. To jutro je bila pa vrv tako na debelo obdana z ledom, da je nisem mogel rabiti; tudi skale, po katerih sem moral lesti, so bile pokrite z ledom. Boljše bi bilo, da bi bile zamedene; toda vihar je sneg sproti odnašal ž njih. Vodnik mi je rekel, naj pazim dobro. Moral sem lesti pred njim. Stal je in spuščal vrv, na katero sem bil navezan, ter jo držal vedno napeto, da bi me obdržal, ko bi padel. Ko mu je vrv pošla, moral sem obstati in počakati, da je za menoj prilezel, potem se je prejšnja „procedura“ pričela iz nova. Ker sem imel vodnika, čutil sem se varnega, četudi je vihar tako divjal, da me je včasih kar butil ob kako skalo. Brez derez in vrvi hodiš težko ob takem vremenu srečno v dnu grebena. Lahko se ti na glatkem ledu zdrsne in padeš globoko doli, ali na Ködnitzkees, ali pa na Leiterkees, ki prežita ob straneh gre-

vena; prijaznega sprejema in toplega, mehkega ležišča ne smeš na nobenem pričakovati. Prav vesel sem bil, ko sem prilezel z zdravo kožo na Ködnitzkees. Toda naletel sem skoraj še na slabše razmere. Pot po ledniku ni namreč nikdar prav varna. Poleti led razpoka, in kdor pade v tako razpoko, se malokdaj reši. Če je lednik odkrit, brez snega, ni posebno nevaren, ker se razpok lahko ogneš; drugače pa je, če je pogrnjen s sneženo odejo; tu ne veš skoraj nikdar, kaj imaš pod nogami, ker so razpoke zagrnjene s snegom.

Ko stopim na lednik, uderem se čez kolena v sneg; padlo ga je bilo jeden meter. Prav vroče mi je bilo, ko sem ga moral gaziti. Približam se mestu, kjer sem prejšnje jutro prekoračil globoko razpoko. Na desni je bila silno široka, zato tudi sedaj še ni bila zamedena. Mesto pa, kjer sem jo poprej preskočil, je bilo popolnoma pokrito s snegom. Vodnik zakliče: „Pazite, tu je razpoka!“ Toda že sem se bil udrl do prsij vanjo. Poskušam izlesti iz nje, pa še globlje sem se udiral. Vodnik me je opominjal, naj bom miren in počasi me je izvlekel s pomočjo vrvi. Še jedenkrat sem se udrl do vratú v

Hoja na lednik: Ob prepadu.

neko drugo razpoko, potem sem srečno izšel iz tega nevarnega kraja. Ako bi me vodnik ne bil imel na vrvi, padel bi bil gotovo na dno razpoke. Zato je vrv na razpokanem ledniku neizogibno potrebna.

Vendar niso centralne Alpe vkljub lednikom tako nevarne in težke, kakor apeniške Alpe, med katerimi se v tem oziru posebno odlikujejo Dolomiti. V teh so vrhovi, na katere je treba kar po tri, štiri ure neprenehoma plezati. Brez cepina in vrvi ne prideš tu nikamor. Videl sem tako strme vrhe, da se je tudi meni zdelo neumno laziti nanje, ker je hribolazec skoraj vso pot v smrtni nevarnosti in sicer res brez potrebe, ker je razgled iz najnevarnejših gorá slabejši kakor iz manj nevarnih. Nekateri lezejo nanje samo zato, da se lahko ponašajo, češ, bili smo gori. Skoraj vsako leto se jih v teh gorah več ponesreči, in sicer navadno le taki, ki so tako predrzni, da lazijo brez vsakega spremljevalca.

Naj omenim le še jedno nevarnost, ki se ne zdi navadno tako velika, namreč nevihta. Marsikdo se včasih ponaša, da je šel na goro, ki je morda celó težavna, v navadni lahki obleki, s slabo podkovanimi čevlji in morebiti celó s solnčnikom; ne pomisli pa, da s tem kaže svojo nespamet in neizkušenost. Naj bi ga dobilo grdo vreme z nevihto, videl bi, kaj se pravi norčevati se iz gorá. Ko sem šel na Veliki Klek, preskrbel sem se z jako gorko, da, zimsko obleko. Prvi dan je bilo lepe vreme, in žal mi je bilo, da sem toliko obleke vzel s seboj, ker sem jo moral vlačiti v vročini v nahrbtniku. Drugi dan me je pa že v Stüdlhütte (2800 m) dobila zima, in v nadvojvode Janeza koči na Adlersruhe sem spoznal, da sem s seboj vzel še premalo. Vse drugo je, če hodiš v lepem vremenu, ko je še v višavi do 3000 m toplo, kakor pa če moraš gaziti sneg, in ti sneg leti v obraz, da ne vidiš ped daleč pred se, ali pa grmi in treska, da pričakuješ vsak trenutek, da te ubije strela. Pred par leti sem šel z nekim tovarišem iz Wildbad-Gasteina čez Hochtauern (2482 m) na Koroško. Prišla sva iz Lenda v Wildbad, in tu naju

je nalagal neki drvar, da je čez škrbino Hochtauern na Koroško le kake štiri ure. Bilo je popoldne ob štirih, in mislila sva si: „Ob osmih bova tam“, zato sva ubrala pot pod noge. A preklicani drvar naju je nabisal. Ura je bila že devet, ko sva prišla do snega in sva bila še vedno na salzburški strani, jedno uro pod škrbino. Nebo se je prevleklo s črnimi oblaki in začelo je treskati, kakor je že navada v gorah. Dve uri sva ležala pod skalo. Ob najstjih je ne-

Hoja na lednik: Čez razpoke.

vihta ponchala in odrinila sva naprej. Ob štirih zjutraj sva bila v Malnici, v prvi koroški vasi, in sicer taka, kakor da bi bil naju kdo potegnil iz blata. Toda vesela sva bila, da nama ni strela osmodila kože. Takim in enakim nevarnostim se hribolazec lahko ogne s tem, da v slabem vremenu ostane doma. Seveda pogosto se zgodi, da gre v lepem vremenu iz doma, in da ga nevihta šele na potu ujame ali prehití noč. Toda v tem slučaju ni posebne nevarnosti, če si

dobro napravljen in imaš vodnika ali vsaj kakega tovariša.

Omenil sem nekatere poglavitne nevarnosti, ki preté hribolazcu, katere pa s previdnostjo navadno vselej lahko premaga. Zato naj nobenemu ta popis ne jemlje veselja do gorá. Te vrste sem spisal le zato, da zavrnem besedičenje onih, ki vedó toliko povedati, kako da so gore nevarne in da nimaš nič od tega, če laziš po planinah, akotudi sami niso više prišli, kakor na Rožnik ali k večjemu na Golovec. „Le čevlje sodi naj kopitar!“

Na Gorenjskem je mnogo lahkih gorá, raz katere imamo najlepši razgled. Na Golicu so prišle dame s solnčniki, na Stol lahko prijezdiš do vrha, in tudi Triglav ni nič nevaren. Skozi Gube ali Krmo pride na Kredarico do triglavske kočé vsak otrok v lepem vremenu. In razgled od tu je veličasten. Toda če prideš do tu, se gotovo ne bodeš premagal, da ne bi šel 300 *m* više in si ogledal Aljažev stolp na vrhu Triglava. Če se ti v glavi ne vrti, tudi greben nima zate nobene nevarnosti. Ako si pa vrtoglav, oprijemljivi se klinov in vrvi, ki je na ne-

varnih krajih razpeta, ne bodi radoveden in ne glej v prepad zraven sebe, ampak glej pod noge in si misli, da hodiš po mestnem tlaku. Če se ravnaš po tem, prideš gotovo z zdravo kožo na vrh in z vrha. Ako pa imaš vodnika, se o nevarnosti niti govoriti ne more. Če si bil jedenkrat na Triglavu, boš vedno rajši zahajal gori, izgubil vrtoglavost in hodil po najnevarnejših krajih z rokami v žepih, česar gotovo ne storiš celó, če greš po senčnati poti na Rožnik.

Ako ti pa ne pripušča prevelika obilnost, s katero ti je morda Bog obdaril telo, hodi na visoke gore, svetujem ti, da si jih ogledaš vsaj s podnožja. Prilike zato imaš v lepi Gorenjski obilo. Na klopi pred Aljaževo kočó v Vratih n. pr. občuduješ pri kupici rujnega vinca (katerega pa moraš s seboj prinesiti, ker tam slučajno ni vinogradov), kako se vzdigujejo Triglav in njegovi plešasti sosedje sklad na skladu. S prostim očesom lahko vidiš hribolazce, ki lezejo po „grebenu“ na vrh Triglava, in če ti kdo skozi okno iz stolpa pokaže osla, lahko vidiš ta pozdrav, če imaš oči oborožene le s srednje-dobrim kukulom.

Ledena doba.

(Spisal prof. dr. Simon Šubic.)

(Konec.)

Vzrok, da se učenjaki in geologi niso poprijeli tega Humboldtovega razlaganja, je izvečine ta, da se geologi ne morejo zjediniti med seboj, ali je jedro naše zemlje raztopljeno, ali ni.

Prisiljeni smo torej ogledati si še druge teorije, domneve ali hipoteze, da izprevidimo, ali so bili drugi učenjaki srečnejši s svojim razlaganjem kakor Humboldt, ali ne. Tudi v drugih glavah se je porodila marsikatera hipoteza. Geologi, fiziki in zvezdoslovci so po zemlji in po nebu iskali temelja, na katerega bi postavili stavbo svojega uka. Škoda,

da ne poznamo za gotovo vse tedanje razdelitve morja in celine, pa tudi ne prevladajočih vetrov in pomorskih pretokov. Zato nimamo podnožja, na katero bi stopili, da nam pride pred oči pravi pogled prirodnih dogodb tistih dnij. Prirodoslovcem ni mogoče pokazati pogojev, katerih je bilo treba v tistih vekih, da so se vrstile tople in mrzle dobe druga za drugo s tolikim nasprotjem podnebja.

Ker je strokovnjakom že od davna dobro znano, da dobiva Evropa svoje štiri do pet Celzijevih stopinj toplejše podnebje, kakor ji gre po njeni zemljepisni legi, iz Atlan-